

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. še se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. Opravištvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Francosko.

Národna skupščina francoska piše svojo lastno smrtno sodbo. In res, uže davno bi bil čas za ta posel, kajti poslanje njeno je bilo dovršeno v času, ko je zadnji nemški vojak zapustil francosko zemljo. A ta skupščina je hotela mandat, dobljeni od národa v najhujšji sili, uporabiti za to, da bi razrušivši obledelo krono Napoleonidov, skovala nezmožnemu rodu Bourbonov novo krono in nov prestol, ter tako mirno srečo upajočemu národu posadila na tilnik novega tirana, ker se je stari uže obrabil. Nij zasluga te skupščine, da se njena nakana nij uresničila; večina je imela najboljšo voljo. A okoliščine, nesramnost pretendentov samih in sklep ogromne večine národa, zastopane po energičnih in visoko nadarjenih poslancih, zabranile so to nesrečo, ki bi ne bila manjša, nego ona pri Sedanu, ker bila bi duševno pobitje národa. Skupščina — izpoznajoča, da bi vsaka drugačna državna oblika domovini ne mogla dati notranjega miru, naredila je oporoko — ustavo, v kateri se imenuje francoska država republika, vsled katere bodeta kmalu dva nova zakonodajna tela odločevala o osodi francoskega národa.

Neizogibnost je rodila to ustavo, ki je z imenom republikanska le zavoljo tega, ker monarhične ustvariti nij bilo mogoče in ker boljše republikanske ta skupščina ustvariti nij

bila zmožna. Zarad tega bode Francoska lahko vzdihnila, ko se bode skupščina razšla, ter zapustila prostor, katerega nij nikdar dostojno zasedala.

Francoska stopi v trenutku, ko bode šla na volišče, da izbere može svojega zaupanja za parlament — v novo dobo svojega političnega življenja, dobo, katera ne bode le vplivala samo na francoski národ, ampak tudi na vse druge evropske národe, ki se bojujejo za svobodo. Nij še in ne bode tako kmalu zgubila Francija duševne svoje sile in vsled nje čisljanja národov, ki se učé od nje, vzlic pruskim zmagam in ošabnosti nemškega zmagalca opirajočega svoje gospodstvo le na bajonete. Zavoljo te duševne sile francoskega národa ostali Evropi nij vse jedno, v kacem političnem stanju je Francija, zaradi nje se opravičeno obrača pozornost vse Evrope na volišča francoskega parlamenta, katera pazi, kako se bode vršil boj mej strankami, ki težijo po javnej oblasti. Sedanji ustavni zakoni ne zavirajo agitacijo zoper republiko, akoravno je ona pripoznana državna oblika; vlada francoska je takej agitaciji celo ugodna in vsled tega nij nemogoče, da bi bili v novih zakonodajnih zbornicah monarhisti v večini. Ako se to zgodi, česar pa po sedanjih izkušnjah nij pričakovati, potem bode Evropa zopet doživela človeštva nevredno igro „vã banque“ mej tremi, ki bi radi zaseli jedini prestol, gnjusno igro s srečo národovo za lastni dobiček neči-

mernih velikašev in njihovih lizunov. Duševná sila francoskega národa pa bode ginila — tiran ne trpi njenega razvitka — in ž njo francoski vpliv v Evropi. Potem bi pač bil čas obupati nad zdravim razumom človeštva, ker bi se moral odrekatí jednemu naj bolj naprednih národov sveta.

Tega se ve da prijatelj národov sreče ne pričakuje; narobe, upati je, da bodo Francozi volili za svoje zaupne može većinom republikance, kateri so celo do sedaj v tako neugodnih okoliščinah vedeli ohraniti národovo čast, — ki so visoko vihteli zastavo svobode nasproti reakcionarnim strankam v skupščini. Tedaj pa bode notranji boj v Franciji potihnil, republika se bode ustanovila kot trdna in javno varnost zagotovljajoča neovrgljiva državna oblika, in zopet se bode začelo novo delovanje v imenu kulture, katere je deležna vsa Evropa.

To daje sedanjim političnim dogodbam na Francoskem veliko važnost za vso Evropo. Ako se v Franciji določi zmaga za svobodo, bode tudi v drugih državah slobodnostni duh krepkejši in pogumnejši zavladal; evropski národi, ki jo većinom poznajo le iz zgodovine, bodo jo imeli kot vzor pred očmi, učili se bodo od Francije ljubiti svobodo in domovino. Ako pa zmaga reakcija: bodisi stranka Bonapartistov, Orleanistov ali Bourbonov, bodisi vseh treh skupaj proti republiki, potem naš vek nij vreden, da ga še kedo imenuje raz-

Listek.

Upornik Stenjka Razin.

(Po Petruševskem apisal J. Steklasa.)
(Konec.)

Razdelivši svoje čete po Kozaškem običaju na tisoč, sto in deset, zapovedal je Stenjka, si izbrati atamanov in drugih činovnikov, ter velel upravljati v krugom, kakor je bila navada pri Kozakih. Ravno tako je delal Stenjka tudi po drugih mestih, katera je osvojil.

Stenjka je preživel v Astrahanu tri tedne. Stari in novi Kozaki so ves ta čas pohajkovali, napivši se uže zjutraj. Tudi Razin sam se je klataril pijan po ulicah, ali je pa sedel v metropolitovem dvoru s podvitimi nogami, kakor Turčin. Umorstva nijso prenehala; kdorkoli nij najmanj prav národu storil, tega so ubili, potopili, ali mu odsekali roke in noge, ter ga tako za svojo zabavo pustili plezati po tleh, dokler mu nij kri odtekla. Vsakodnevna krvava zabava se je obljubila Astrahancem, posebno ker so tudi mali potegnili z velikimi. Deca so imela svoje kroge, so sodili obdolžene, tolkli je s palicami, obešali za noge, enega so obesili za vrat, ter ga odvezali mrtvega.

Ko se je Stenjka pobiral iz Astrahana na pot, spomnil se je, da od ubitega vojvode živi še žena in dva sina, jeden star 17 let, drugi pa 9. Zapovedal je, oba odpeljati k sebi, ter ju obesiti na mestne zide za noge. Tako so oni viseli celo noč. Zjutraj je prišel Stenjka na zidovje, vse razgledal, starejšega zapovedal vreči raz zida, a mlajšega, ki je bil krvav in je komaj dihal, dal je prešibati in k materi poslati.

Končema postavivši v Astrahanu starešine, odšel je Stenjka gori po Volgi. On je brez truda osvojil Saratov in Samara, vojvode potopil, načelnike in druge činovnike pretepel in v mestih uvel kozaški red. Povečavši svojo četo v Saratovu in Samari, odšel je ataman v Simbirsk. To je bilo v početku septembra leta 1670. Razin je daleč zabredel, ali upor, ki ga je on začel, zabredel je še dalje. Njegovi verni privrženci in pomagači, Kozaki, so se klatarili povesodi; zahajali so v najoddaljeneje kraje ruske zemlje, ter tukaj nagovali národ na upor. Oni so govorili, da gre Razin pokončevati boljarje, dvorjane in druge činovnike, da hoče uništiti vlast vsacega, ter vpeljati v celej Rusiji kozaštvo; on hoče, da bodo vsi ljudje jednaki. Národ je pa željno poslušal te besede, kajti carjevanje Aleksa Mihajloviča je bilo nemirno; vojska nij prene-

hala; davki so rasli, a ž njimi je rastla grabež vojvodov in krivica sodnikov. Po zakoniku carja Aleksa Mihajleviča so bili predani kmetje graščakom popolnem. S kmetom gospoda nij samo strogo postopala zaradi svojih prestopkov, nego kmet je moral celó za gospodskine pregrehe ostrih kaznij pretrpeti. Vsled tega so se razširila razbojstva in umorstva tako jako, da so v samej Moskvi na maslenico ubijali se in plenili po ulicah. V teh žalostnih časih nij bilo teško, Razinu národ pobuniti, posebno robove, bojarje in činovnike. Ali to mu je bilo še vse premalo, on je hotel odstraniti tudi vse duhovske oblasti in še samega carja: sploh je mislil on prekreniti od tal vse moskovske odnošaje. In ker je vedel, da je v národu vendar še velika privržnost k carju in duhovskim oblastim, zato je postopal pri svojem podvzetji prav oprezno in ne prenašlo.

Početkom tega leta je umrl carju njegov sin, carjevič Aleks. Stenjka je splel basno, da carjevič nij umrl, nego da je živ ostal, ter pobegnil pred očetovim surovim ponašanjem in pred bojarsko zlobo k Stenjki, kjer še zdaj prebiva. Stenjka je dalje razglasil vest, da je k njemu prišel tudi s prestola odstranjeni patrijarh Nikon. Verni Stenjkini privrženci so razširjali te glase povesodi, kamor so

svitljenega, potem še celo človeštvo nij zrelo za svobodo, ter v resnici zasluži to, kar ima: videz svobode.

Jugoslovansko bojišče.

Iz Spljeta 2. jan. [Izvirni telegram „Slovenskemu Narodu.“] Vstaši so zopet veliko zmago pribojevali in Turkom veliko živeža vzeli. — Pretečeni petek je hotel Raufpaša z vsemi svojimi močmi kulę v Duzi z živežem oskrbeti. V ta namen je svojo vojsko v dva dela razdelil. En del je imel Krstac osvojiti, drugi iz Metkovije ven napasti vstaše na Gotačkem polji. Tudi vstaši so svojo vojsko razdelili v dva dela: en del sta zapovedovala Sočica in Simonič in sta imela Krstac braniti, drugi del, kateremu je bil poveljnik Peko Maksim in Grago, imel je udariti na turško vojsko, ki je živež vozila. Sočica je Turke pregnal iz vseh pozicij v Sančevu, in precej na to je drugi del turške vojske v beg vrgel se v Metkovijo, tako da Peko niti prilike nij imel prijeti Turke. Boj je bil jako krvav. Turkov je mrtvih 500 vstašev 80. — Drugi dan pak so vstaši udrili za Turki in jim v begu vzeli 3600 ovac, 600 glav goveje živine in 100 konj ter zopet veliko Turkov pobili.

Vladna nemška „Pol. Corr.“ poroča da so vstaši tudi 26. zmagali Turke v Zubcih v Hercegovini in isti dan tudi pri Novem v Bosni. Po rečenem listu je zdaj v Hercegovini 10.000 vstašev pod orožjem a tujcev čedalje več prihaja. — Ravno tako prinaša „P. Corr.“ iz Bulgarije dopis, ki poroča, da Turki neusmiljeno koljejo in pobijajo Bulgare.

Vladni list dunajski „P. C.“ poroča, da je knez Črnogorski pisal ruskemu carju, da ne more več zadrževati svojih ljudij, da se ne bi udeleževali boja proti Turkom, ker sicer, če dalje brani Hercegovincem na pomoč priskočiti, onda je njegovo življenje v nevarnosti. Ruski car mu je odgovoril, da naj še malo potrpi. Zarad tega so nemško-magjarski listi jako hudi, češ, kako da Rusija sama odločuje. — Iz Bel-

grada se pa tudi „A. A. Ztg.“ piše, da bode na spomlad delala Rusija za zjedinjenje Hercegovine s Črno goro, za to, da Avstrija vzame turško Hrvatsko Bosno do Vrbasa, ostalo Bosno in Staro Srbijo naj ima Srbija.

Naš vrli rojak Miroslav Hubmajer, glavni poveljnik bosenskih vstajnikov, nam iz Bosne piše, da se vstaja v zgornjej Bosni dobro organizuje in kmalu bode kaj več o njej slišati. Več iz tega pisma objaviti ne smatramo za primerno v korist dobre stvari.

O vstanku piše praška „Politik“ na novega leta dan: Kakor se tudi žalostno končuje novo leto za večino národa v Evropi, kakor tudi neprijateljsko jemlje slovó od njega národu evropski, vendar ima v sebi kal preobrnjenja na bolje. Ubogi slovanski národ v Hercegovini, ki v boj za golo življenje kri poti, in svoje jedino premoženje z antikim junáštvom uničuje, da bi svobodo duha priboril si; ta mali slovanski národ daje Evropi uganko ugibati, ob kateri se prvi diplomatični prebrisanci zastoj trudijo.“ Potem „Pol.“ Srbiji svetuje, da je zadnji čas začeti boj.

Dopisnik v angleške „Times“ iz Hercevine popisuje, kako lažnjivi so bili vsi dosedanji telegrami iz Carigrada o kakovih turških zmagah nad vstaši.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. januarja.

Državni zbor ima 11. januarja prvo sejo v tem letu. Na dnevnem redu so menj važne stvari.

Kolikor se iz odseka za nov kazenski zakon čuje, ne bode ni ta nič bolj liberalen, kakor vse, kar nam nemški liberalci stvarjajo.

Iz Pešte se poroča, da se pogajanje zarad colnine in trgovinske zveze nadaljuje brez vspeha. Ogrji so trdovratni, naši ministri pa menda ne vedo še prav kaj bi.

Vnanje države.

Sedaj se stanje **Turčije** uže njenej

On je zatorej sklenil bežati. Ali pri njem je bilo razen donskih kozakov jako mnogo Samarcev in bližnjih kmetov. Le-to neurejeno in vojskinemu poslu nenavajeno četo je bilo treba pa tako modro odpeljati, da je Borjatinski ne opazi. To je bilo nemogoče in Stenjka je zatorej sklenil bežati s samimi Kozaki. On je pa poprej postavil kmete za boj proti mestu in jim rekel: „Stojte tukaj, a jaz grem s Kozaki na carske vojvode.“ Noč je bila temna, Kozaki so prišli do Volge, seli v svoje struge (ladije), ter se odpeljali dalje.

Ko se je rodilo solnce, spazili so kmetje, da jih je Stenjka zapustil. Začeli so vsi bežati, ali Borjatinski je udaril za njimi, gnal je proti Volgi, kjer jih je mnogo potolkel in potopil. 600 pa živih ulovil. Sodba nad njimi je bila kratka: vse do zadnjega so je kaznili z raznimi kaznimi, a večino so obesili. Daleč ob Volgi so postavili po redu vešala, na katerih so v kratkem viseli ljudje zapeljani po Stenjki Razinu.

Simbirska nesreča unesrečila je Stenjkino podvzetje. Se ve da se je upiralo celo Povolžje do Nižnjega, ali upornikom nij bilo od Stenjke nobene pomoči. Stenjko je le bežal. Carski vojskovodje so hodili z vojskinimi četami po upornih pokrajinah, požigali vasi in dvorce, ter kaznovali ljudi. Tako je prošla

nemškej prijateljici „N. Fr. Pr.“ nevarno zdi. Žalostna torej ob novem letu pregleduje ves svet in končuje tako-le: „V vsem skupaj je videti na vходу novega letá en sam osodepoln vprašaj; on kaže na plave obale Bospora tjakaj, kjer so se od nekđaj zibale poželjive sanje slovanskega svetovladja. (?) Diplomacija naj se varuje, da denes čez leto ne bode pregrešenje na svetovnem miru na njen račun šlo.

Iz Poznanja se brzojavlja, da so pruske sodnije zaprle katoliškega škofa v Gneznu, da bode za šest mesecev zaprt.

Francoska národna skupščina je sklenila, da bodo volitve delegirancev 16. januarja, volitve v senat 30. januarja, in volitve v novo národno skupščino pa 20. februarja. — Na starega leta dan je skupščina volila še permanentno komisijo, v katero je voljenih 13 levičnjakov in 12 desničarjev. Denes je menda uže razšla se.

Iz severne **Amerike** prihaja v Evropo bojevit glas. Amerika suho vpraša evropske vlasti, kaj mislijo o tem, da Španija na Kubi ne more miru napraviti. Evropske vlasti ne vedó kaj bi odgovorile. Amerikanci bodo pa najbrž še nekaj čakali, potem pa Kubo, to španjsko Hercegovino, kar ob kratkem zaseli.

Dopisi.

Iz savinjske doline 31. dec.

[Izv. dop.] Neko županstvo v našem kraji je dobilo od c. kr. okrajnega glavarstva celjskega sledeči ukaz: „Št 25768 Občinsko predstoinstvo v županstvo —s— Občinsko predstoinstvo ma meni ročno izkaz, iz katerim je bit u letu 1874 preklican, damore usaki posestnik ko čno v svoje kočne na pregled pripelati, u 8 dneh vposlati. — Celje dne 1. decembra 1875 C. kr. okrajni glavar Haas l. r.“ Kdo more nam povedati, kaj se s tem pismom terja?

Kdor slovenski ne zna, naj se pridno uči, popred pa ne slovensko pisariti. Gospodje uradniki pa menda le zato naš lepoglasni slovenski jezik tako pačijo, da bi s tem ljudstvu ljubezen do njega odvzeli. Če pa ne znajo boljše pisati, sram naj jih bo vselej kadar plačo vlečejo, ker denes pri nas uže šolski otroci bolje znajo svoj rojstni jezik.

prišli. V enem mestu so obljubovali slobodno kozaško življenje, na drugem pa so nagovarjali národ, da se vzdigne za carjeviča. Drugod so pobožni národ oboroževali za patrijarha, tam so zopet podšuntali razkolnike, da se pobore za „pravo vero“ proti Nikonovski hereziji. Stenjka se nij nič stidil. On je bunil pogane in mohamedance na kristijane, zval krimsko ordo, ter prosil pomoči pri perzijskem šahu. Vse podvzetje je napredovalo, metež je rastel in se širil na vse strani, kakor se voda razlije, ko jez razruši in pretрга. Bog zna kakšnih bed bi bil zadal Stenjka Moskovske državi, da se nij pod Simbirskom kosa o kamen zadela.

Stenjka se je norčeval s Simbirskom mesec dnij. Národ se mu je predal, ali vojniki in bližnji dvorjani (plemstvo) se nijso podali, nego protivili se mu krepko in odvažno. Proti koncu meseca septembra jim je prišel na pomoč vojskovodja knez Borjatinski. Razin ga je napal s svojo druhaljo, ali je bil potolčen. Črez tri dni je popeljal Razin po noči svoje ljudi na mesto. V tem trenutku pa je zalezal en polk iz vojske Borjatinske Kozakom za hrbet, ter tako strašno zakričal, da so se vsi prestrašili. Stenjka neznajoč, koja sila je od zadaj, prestraši se tudi jako, ter se zboji, da ne bi njegova četa bila pritisnena k mestu.

zima in proti spomladi je potihnil metež popolnem, Samo Astrahan se je držal še nekoliko mesecev, pa na daljnem severju v samostanu Soloveckem so se skrili po nasvetu Stenjkinih ljudij, razkolniki, ter se branili proti ruskej vojski še nekoliko let.

Pod Simbirskom je Stenjka prevaril, zapustil črni (prosti) národ, in národ mu tega nij oprostil. On je pribežal k Samari, ali Samarci ga nijso pustili k sebi. Stenjka je ušel na Don ter začel popravljati pokvarjeno podvzetje, ali tudi tukaj nij imel nobene sreče. Domači, premožni Kozaki so se ojačili in odvrčali tudi ostale od nesrečnega upora. Stenjka se je vsled tega razsrdil, pobesnil, lovil svoje protivnike ter je žgal v peči mesto drv; ali vendar kljubu vsej tej okrutnosti njegovo delo nij napredovalo.

Mej tem pa se je približal tudi Stenjkov konec. V Moskvi je proglasil namreč na prvo nedeljo velikega posta po velikej maši zbor duhovnov Stenjko Razina prokletim, a car je poslal na Don zapoved: uloviti razbojniškega atamana. Po carskej zapovedi so Kozaki sami napali Razina, požgali njegov dvor ter pobešali po redu vse, katere so ulovili. Živ je ostal samo Stenjka in njegov brat Frol. Kozaki so se jako bali, da bi jim morda Razin s pomočjo čarovnij in vraž ušel iz zatvora,

Iz Hrvatskega 31. dec. [Izv. dop.] Ogorska vlada je tedaj res poslala svojega komisarja v gorenjo granico. Svrha njegove misije je, da se prepriča o simpatijah tamošnjega prebivalstva za bosensko vstajo, ter da te simpatije vduši in pogasi obujanjem simpatij za „veliko“ magjarsko državo! Lepi nalog, teški nalog! Simpatije za vstajo so bile preden je prišel komisar, in simpatije za vstajo bodo ostale, ko komisarja uže zdavnaj ne bo več v granici. Simpatij za „veliko“ magjarsko državo nij bilo pred komisarjem, pa jih tudi za njim ne bo. Magjari bi valjda radi iz naše granice drugo Slovaško naredili, kaj-li vruga! Kedar bodo v Budim-Pešti komisarjevo poročilo brali se bodo pač pobožno držali, kaj-li? ter magjarskega boga na pomoč klicali. Magjarski komisar mej Slunjani in Ogulinci, mej Ličani Otočani! Kaj takega svet še nij doživel. Sicer je pa od ene strani dobro, da magjarski komisarji po Hrvatskem potujejo, vsaj ne bodo Magjari več v iluziji živeli, da je Hrvat njihov „baratom“, ter da njihov vpliv še daleko doseže bregove jadranskega morja. Sicer se nam pa dozdeva, da ogorska vlada niti vlastna nij, komisarije v granico pošiljati. Granica nij še niti hrvatska, kamo-li magjarska. Ali kdor je drzovit in prisiljen, ta je Magjar. Poleg pri nas vladajočega mnenja bi bil mogel Mollinary proti temu komisarstvu protestovati, pa nij! Zakaj ne? — Magjari so zadnji čas vse nemagjarske narode ogorske države žalili: Slovake, Rumune, Sase in Srbe, in sedaj so tudi na Hrvate apetit dobili.

Naša vlada in naša narodna stranka ste vse premalo na oprežu proti Magjarom, in iz te neoprezbe bi mogel narod škodo trpeti. Magjarska notranja politika gre na strogo centralizovanje, in zato bodo staro-zgodovinske Erdelj (Sedmogradska) v enostalne magjarske „varmedje“ razdrobili, Sasom bodo njih staro „univerzo“ (narodno zastopstvo) vzeli, pravice srbskega naroda so pa itak uže zdavnaj samo še na papirji. Sedaj je, da se ciklus magjarskega nasilja sklene, red prišel na Hrvate.

zatorej so ga ukovali v blagoslovljene verige, ter ga zaprli na svetem mestu v cerkvi. Črez nekoliko dni so Stenjka in Frolka odpeljali v Moskvo z jako stražo. Pred Moskvo je prišel Stenjki nasproti velik voz z vešali, h katerim so prikovali velicega zločinca; Frolka pa so pustili na zemlji ter ga ukovali z enim koncem verig za vrat, z drugim pa za voz. Tako je Razin prišel v Moskvo: za vozom pa je korakal njegov brat. Nju so peljali naravnost k sodbi ter ju po tadanjem običaju začeli natezati. Strašna so bila natezanja, ali Stenjko je vse ravnodušno pretrpel; samo rablja je psoval in brata zmerjal z babo, ker je kričal od prevelikih muk. Po natvezanju so ju vrgli skupaj v stolp. V narodnej pesni se opisuje Stenjkina muka tako-le: „Kak bivalo mne, dobru molodcu, da vremjačko, — Ja hodil, guljal (sprehajal se) dobrij mo'odec, po sinju morju, — Už ja bil, razbival suda-korablji, — Ja tatarskije, armjanskije, busurmanskije; — Ešče bil, razbival legki lodočki, — Kak bivalo legkim lodočkam prohodu ujet, — A noneča muje, dobru molodcu, vremja ujet. — Sižu ja dobrij molodec, vo poimanji, — Ja vo toj-li vo zlodjejke (vražjem) v zemljanoj tjurme, — U dobra molodca noženjki skovani, — Na noženjkah okovuški njemeckija, — Na ručenjkah u molodca zamki zatjurenjnje.

Magjari so nagodbo uže tolikokrat žalili, njene ustanove uže na tolikih mestih prodrli, da nagodba denes nij več prvej podobna, Pa kdo protestuje proti temu? Nikdo. In to Magjare še bolj bodri nadalje razdevanje te zadnje in jedine trdnjave hrvatskega državnega prava. — In tako Magjari strahujejo en narod za drugim, kar ne bi mogli, če bi narodi v svojej obrambi složni bili. Sicer pa more Tisza tudi še buro žeti, ki bo iz semena njegove notranje politike denes ali jutri naglo bujna v latovje skočila.

Domače stvari.

— („Zvon“.) Zaradi listove glave se je izdanje prve št. „Zvona“ nekoliko zakasnilo, kar nas telegrafično prosi naznaniti izdatelj g. Stritar.

— (Za juristovski ples), ki bode 5. februarja v Ljubljani, so v odbor stopili gg. vladni svetovalec Chorinski, dež. sodnije svetovalec Leitmajer, avskultant Polec, adj. Klauser, finančne prokurateure konc. Janko Krsnik, konc. prakt. Vestenek, avsk. Perko, adj. dr. Kravs, vladni tajn. Mahkot, adv. dr. Mošé, drž. pravdn. namestnik Mühleisen, komisar Weiglein, adj. Strahl, komisar Gozani, vladni koncipijent Gutmannsthal, Schwarz in Fridrich, adv. konc. dr. Papež, finančne prokurateure konc. dr. Staré, in avsk. dr. Petrič, Grčar in Ekel.

— (Slovensko gledališče.) Prva letošnja predstava bo 6. t. m. Predstavljala se bode burka v 3 dejanjih s petjem „Črevljarska učenca“. Razveseljevala bosta občinstvo naša komika, ženski in moski: gospa Odijeva in gospod Kajzel, v čijih rokah sti glavni nalogi. Tudi naš vrlji moški in ženski zbor bode sodelaval, torej se je nadejati prav vselega, in zanimivega večera. Druga predstava z opereto bo 10., tretja 16. in četrta 23. t. m.

— („Krach“ nemškega gledališča v Ljubljani.) Nemško gledališče v Ljubljani je — faliralo. Direktor Schwabe je konkurz napovedal. Sedaj je povsod mej na-

šimi nemškutarji veliko sej in podpisovanj. Skušajo, kako bi se dalo narediti, da bi igralci brez direktorja nadalje igrali, dokler bode kasa kaj izdala. To so nasledki ljubljansko-nemške ošabnosti. Več še govorimo, kadar se stvar natanko izvé.

— (Novo „ljubljsko hranilno in posojilno društvo“) je pred nekaj dnevi od c. kr. oblastnije potrjeno. Provizorični odbor ima v teku tega tedna sejo. Delovanje se bode pričelo takoj potem.

— (Národna čitalnica kamniška) bode imela 6. t. m. na sv. treh kraljev dan ob petej uri po polu dne v društveni dvorani svoj občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanji preteklega leta. 2. Polaganje društvenih računov. 3. Volitev predsednika blagajnika in sedem odbornikov. 4. Predlogi in nasveti posameznih udov. Najuljudnejše se vabijo vsi č. gg. društveniki se splošno udeležiti zбора.

— (Iz Mozirja) se nam piše 2. jan: V gostilni g. Goričarja visi nabiralnica za národno šolo, iz katere so zopet gg. učitelji knjižice in drugo potrebno orodje za uboge šolarčke nakupili. Lepa hvala vsem darilcem in prosimo za napredovanje v tem oziru, da ne bodo ubogi otročiči, katerim starši kupiti nečejo ali ne morejo, brez šolskega orodja.

— (Slomšekov spomenik.) „Slov. Gospodar“ piše: „Pred 10 leti začeto delo Slomškovega spomenika se bliža vendar enkrat svojemu izvršenju. Ožji odbor je sedaj v stanu poklicati občni zbor. Občni zbor za Slomšekov spomenik je tedaj na 11. januarja ob 2. uri po polu dne pozvan na zborovanje v novo najetih prostorih čitalnice Mariborske v Šramel-jevej hiši. Vsled ustave od 15. nov. 1865, podpisane od dr. Vogrina, Jož. Jedličke, dr. Ulage in dr. Serneca, pozvani so 1. „vsi dekani na Slovenskem. 2. vsi predsedniki čitalnic. 3. vsi uredniki slovenskih časnikov in 4. drugi imenitni domorodci na pr. Dav. Trstenjak, M. Glaser, Ig. Orožen, dr. Vošnjak, Čolnik, Šnirh, kornikar Pirc v Gorici, g. Simončič pri sv. Lovrencu in Slovanska beseda

— A na šejuške (vratu) u molodca rogatki (greben železni) željeznija. —

Nijsta dolgo sedela Stenjka in Frolka v tamnici: za en dan so ju odpeljali na kazen. Ves trg je bil nabit z národom. Pročitali so odsodbo. Stenjka se je prekrižal naklonil na vse štiri strani ter rekel národu: „Odpustite mi!“ Položili so ga na desko ter pritisnili vrh drugo. Rabelj mu je zdrobil desno roko pri komolcu, potem levo nogo pri kolenu in na zadnje glavo. Brata njegova Frolko nijso kaznili: on je namreč obečal, da bode pokazal, kam je shranil Stenjka vsa razbojniška pisma in razne druge papirje. Ko so so soznali vse od njega, kar je bilo treba, pustili so ga v turnu na miru; tukaj je tudi umrl. Osiroteni razbojniški Kozaki so močno žalovali za svojim atamanom ter zložili o njem sledečo žalostno pesen: „Pomutitsja slavnij tihij Don, — Ot Čerkaska do Černa morja! — Pomješalsja ves kazačij krug! — Atamana bolje (več) ujet u nas, — Njet Stepana Timofejeviča, — Po prozvanju Stenjki Razina! Poimali dobra molodca, — Zavjazali ruki bjelija, — Povezli vo kamenu Moskvu, — Ina slavnij Krasnoj ploščati (trg) — Otrubili bujnu golovu!“

Napisal je Stenjka Razin tudi sam pesen o sebi. Govori se namreč, da je prič-

kovaje smrtne ure v stolpu zložil sledečo pesnico: „Shoronite menja, bratci, među treh dorog; — Mež moskovskoj, astrahanskoj, slavnij, kijevskoj; — V nogah muje položite sablju vostruju. — Kto projdet, ili projedet — ostanovitja, — Mojemu li životvornomu krestu (križu) pomolitsja, — Mojey sablji, mojej vostroj ispuzajetsja: (prestraši se) — Čto ležit tut vor (tat), udalij (smel) dobrij molodec, — Stenjka Razin Timofejev po prozvanju!“

Ena in druga teh pesen se čuje dan denes v Rusiji. Do denašnjega dne živi strašni spomin na Stenjko Razina. V onih krajih, kjer je zlodejstvoval pozna vsak od starega do mladega njegovo življenje. Na Volgi se imenuje mnogo krajev po njegovem imenu ravno tako, kakor po Jermaku Timofejeviču, ki je odkril Sibirijo ter jo osvojil za Rusko. Mnogi priprosti ljudje ne verujejo, da je Stenjka umrl, nego govore, da je pobegnil s pomočjo svojih čarobij iz moskovskega stolpa na Volgo. Pa tudi Volga nij njega sprejela, niti mati črna zemlja, nego da zanj nij smrti, da je še zdaj živ, da blodi po Rusiji, da pomaga beguncem in siromakom, ali pa da sedi pri kakej gori in molči.

na Dunaji. Ožji odbor je pripravil ploščo nagrobno, ploščo za rojstni dom, sliko za steno pri krstnem kamenju v Ponkvi, krasen naris načrta za glavni spomenik v gotičkem slogu od arhitekta Hartl-na in 24" visok model 5 1/2' visoke podobe Slomšekove iz kararskega marmorja od g. Zajca v Ljubljani. Natančni načrt objavimo prihodnjic. Slovenske liste prosimo uljudno, naj vzamejo ovo povabilo na blagovoljno znanje.

V Mariboru 29. dec. 1875.

Ožji odbor Slomšekovega spomenika.

(Iz Kopra) v Istri se piše „Soči“ o stanju tamošnjih Slovencev: Italijani so zelo fanatični, kamor pridemo, nas z grdim očesom gledajo. Oni so nam tako sovražni, da nas vedno napadajo. Pred tednom, to je 19. p. m. je Italijanom kri zakipela. Mislili so torej spuntati se. Nedelja je bil žalosten dan za nas. Vse lahonstvo se je zbiralo pred stolno cerkvijo. Nekega Italijana s Trsta je nek doktor (juris) Gambini povozil po desni roki, mené, da je Slovenec. Pred gostilno „Radecky“ je nek lahon vstavil nekega pripravnika, Laha iz Trsta, nastavi mu revolver na prsa, ter ga sprašuje, ali je Italijan, ali Slovenec. Akopram je bil Italijan, nij bil tako hitro še prost. Izpuli se mu iz rok in skoči v gostilno (Radecky), bil je pa ubogi revež iz gostilne vržen. K sreči pride en financar Ljubljčan, ter sprejma reveža domov. Bože mili, kaj bi bilo tu, ako bi bil oni Slovenec. Istega dne so še celo o pôlu dne na ulici nekatere pripravnike kamenjali. Res lepa se nam godi tu.

(Koncert v goriškem gledališču) Kljub velikim zaprekam, katere so se goriškim Slovincem napravljale od uže znane strani, je bilo gledališče polno; čez 600 obiskovalcev večinoma Slovencev iz vseh krajev na Goriškem in tudi mnogo tržaških bratov je bilo v parteru, na galeriji in tudi v ložah zapazili smo mnogo goriških Slovencev. Vojaška godba, katero je blagovoljno dovolilo divizijsko zapovedništvo v Trstu (mestno godbo je namreč magistrat odrekel), je kaj izvrstno godla 2 teška komada. Slavčevi pevci so nastopili še v večjem številu, kakor smo se nadejali; bilo jih je gotovo čez 120; peli so prav izvrstno pod vodstvom vrlega Hribarja, kateri je pri tej priliki pokazal, da je kos važni in teški nalogi. Petje je šlo dobro in precizno.

(Kravji trojčki.) Piše se nam: V Mengši blizu Ljubljane pri g. Majdiču je krava vrgla tri teleta, kateri so vsi zdravi.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicne in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shušanje, bledico in pretlajenje; posebno se priporoča za dojenec in je bolj nego dojnilno mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričevala zdravilnih, brez vsake medicne, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Bréhan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo št. 73.670.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Frešlo je uže sedem mesecov, od ar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem valed pranic i ču: nienih bolečinah, in sicer tako, da sam od dne do dne vidno gnil, in to zaprečilo je dolgo časa moj študij. Čul sem od Vaše čudapolne Revalesscière prišel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vaše tečne in okusne Revalesscière poponam zdrav, tako, da brez najmanjšega tresenja morem zopet pisati. Za udi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav čisto in okusno hrano, kot najboljši pripom čuk, ter ostanem Vaš udani

Gabriel Teschner.

služatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Valed neke bolezn na jetrah bilo je moje stanje hušjanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogli niti čitati niti pisati, treslo se se vse čutnice na celem životu, slabo prebavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženji čutnic, katero me je sem ter tja preganjalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zljajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalesscière in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalesscière zasluži največje hvale, pridobila mi je zopet zdravje in me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prisrčne hvaležnosti in poponega spoštevanja.

Markize de Bréhan.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici in tiščanju v prsih.

Št. 65.715. Gosposidični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hušjanji.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na cen, ko pri zdravilih.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

Revalesscière-Biscuiten v puščah in tabletah 12 tsa 1 gold. 50 kr., 24 tsa 2 gold. 50 kr., 48 tsa 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tsa 10 gold. Prodaje Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjih in spocerijskih trgovcih; tudi razpošilja dnajaka hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Ehr. J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodanu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (294)

Dunajska največa

27 kr.

Zaloga

solidne in znane zanesljive firme

Bernhard Pollak-a

na Dunaji,

Kärntnerstrasse 14,

(vis-à-vis Weiburggasse).

prodaja jedina z vestno garancijo najboljšje kakovosti in pravosti blaga vedno

Najnovjše

za vsako saisono,

ovčje-volnate oblačilne snove.

Ravno tako tudi vse si misleče vrste, platnena, modernega, kurentnega in pletenega blaga, svilnate in žametaste trake, ravno tako tudi gaipir-čipke vsake baže, poleg še tisoč drugih stvarij.

Izglecki i zaznamek blaga

zastonj in franko.

Naročila, tudi najmanjša brzo po poštnem povzetku. (325-24)

Nepristujoče jemlje se nazaj brez zadržka.

Tujci.

2. januarja

Kopra: Hajek iz Kamnika. — Zupan iz Reke.

Pri ston.: Tomšič iz Trsta. — Stoislavljevič iz Zagreba. — Münster iz Celovca. — Schwarz iz Dunaja. — Rus iz Maribora. — Preširen iz Radvljice.

Slovenske

lepoznanske knjige.

V založbi „Narodne tiskarne“ v Ljubljani so izšle in se morejo dobiti sledeče slovenske knjige:

A. Romani in povesti:

1. **Erazem Tatenbah.** Izvirna povest, spisal J. Jurčič, velja 50 kr.
2. **Meta Holdenis.** Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik 50 kr.
3. **Kantorčica.** Roman s pogorskega zakotja. Češki spisala Karolina Sečta; poslovenil Franjo Tomšič, velja 50 kr.
4. **Prvi poljub.** Novela, spisal J. Skalec. — Na črni zemlji. Novela, spis. J. Skalec, velja 25 kr.
5. **Kazen.** Novela, francoski spisal H. Rivière, poslovenil Davorin Hostnik. — **Cerkev in država v Ameriki.** Francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik, velja 25 kr.

B. Listki v zvezkih:

- I. zvezek, ki obsega: Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajč Bož. — Prešern, Prešerin ali Preširen, sp. Fr. Levstik. — Telečja pečenka, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Trštvo z grozdem na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čigava bode? Novelica, sp. J. Ogrinec. Velja 25 kr.
 - IV. zvezek, ki obsega: Lepi dnevi. Sp. Paulus. — Plašč. Novela. Ruski spisal N. V. Gogol; poslovenil L. Gorenjec. — Nekoliko opazek o izdaji slovenskih narodnih pesnij. Spisal prof. dr. Krek. Velja 25 kr.
- Kdor hoče katero koli teh knjig dobiti, naj piše „Narodne tiskarni“ in jih dobi po poštnem povzetju. Vse skup se dajo za znižano ceno 2 gold. 50 kr.

Lekarna Piccoli.

„K angelju“ v Ljubljani.

Apurati za samo-briganje, pasovi za počene, neutralne in materične bizgije.

Anaterinova ustna voda in zobni prašek. Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zoboból in ustne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob, zoper difteritis ali vnetico grla in skorbut, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kedor ga enkrat poskusi, dal mu bode gotovo prednost, vzlic vsim enakim izdelkom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Esprit de Cologne triple surfins de Paris, 1 flacon 20 kr.

Esprit dto. de Reseda flacon 80 kr.

Esprit dto. de Ylang-Ylang flacon 80 kr.

Eliksir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni likér. Pospušuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Franz-ove esence za življenje. Gotovo in skušeno sredstvo proti večini boleznij. Velika poraba je najboljšje spričevalo. Vsaka gospodinja bode tako zdravilo pri hiši imela. Cena steklenice z navodom, kako se rabi 10 kr.

Glycerin-Crème. je posebno izborno sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flacon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Specijalno, da se ohrani koža krasna, nježna in mehka, se jej daje prednost pred vsimi umivalnimi vodami, lepoticjem in lepoticnim sredstvom, katera so često škodljiva. 1 steklenica 1 gold. (132-167)

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštnemu povzetju.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.